

Tweede Kamer der Staten Generaal
t.a.v. de Vaste Kamercommissie van Economische Zaken
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

IBAN NL 58 INGB 0666 0285 24
BIC INGBNL2A

KvK nr. 40516730

Datum 16 februari 2017
Behandeld door Kirsten Haanraads
Telefoonnummer 06-54 29 52 48
Ons kenmerk 211120 148
Onderwerp Rondetafelgesprek rapport 'Ammoniak in Nederland'

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie van Economische Zaken,

Op woensdag 22 februari spreekt u tijdens een rondetafelgesprek over het rapport 'Ammoniak in Nederland'. Vorige week publiceerde het RIVM de eerste monitoringsrapportage over stikstof (in het kader van de Programma Aanpak Stikstof). Deze rapportage omvat de stand van zaken na de inwerkingtreding van het PAS en de eerste monitoringsronde van 2015.

De staat van onze water-, lucht-, en bodemkwaliteit is daarmee uiterst actueel in uw Kamer.

Door het gebruik van mest en kunstmest in de landbouw, en door industrie en verkeer, komt stikstof in verschillende vormen vrij, bijvoorbeeld in de vorm van ammoniak. Ammoniak verspreidt zich door de lucht en slaat neer in onze natuurgebieden. Gevolg: achteruitgang van biodiversiteit. Ammoniak is de grootste veroorzaker van problemen in onze natuurgebieden. En de problemen beperken zich niet tot onze natuurgebieden. Prof. dr. ing. Jan Willem Erisman, bijzonder hoogleraar Integrale Stikstof: "Het stikstofoverschot hoort in de top drie van de milieuproblemen waar de wereld zich voor gesteld ziet."¹

De overheid heeft het Programma Aanpak Stikstof (PAS) in het leven geroepen om het stikstofprobleem in natuurgebieden met 5% te verminderen en tegelijkertijd economische ontwikkeling mogelijk te maken. Dit als uitwerking van Europese afspraken hierover. Onderdeel van het PAS is het nemen van maatregelen om onder stikstofneerslag leidende natuur te herstellen. Er zitten echter grenzen aan wat met herstelmaatregelen kan worden.

¹ <https://www.wnf.nl/resultaten/bericht/stikstof-grote-veroorzaker-biodiversiteitsverlies.htm>

Aan Tweede Kamer der Staten Generaal
Datum 16 februari 2017
Ons kenmerk 211120 148
Onderwerp Rondetafelgesprek rapport 'Ammoniak in Nederland'
Pagina 2 van 3

Of er uiteindelijk vooruitgang wordt geboekt is vooral afhankelijk van de effectiviteit van bronmaatregelen in landbouw en industrie.

Natuurmonumenten is betrokken bij het PAS; als terreinbeherende organisatie in de uitvoering van herstelmaatregelen, en als voorvechter van een gezond, leefbaar en biodivers Nederland. De verschijning van de rapportages 'Ammoniak in Nederland' en de eerste monitoringsrapportage PAS vormden voor ons aanleiding om u als Kamer te attenderen op onze zorg.

In onze natuurgebieden daalt de gemeten ammoniakdepositie vooralsnog niet, maar is op veel plaatsen sprake van een stijging, zoals ook door het RIVM getoond wordt (man.rivm.nl). De stijgende ammoniakdepositie in veel natuurgebieden is zorgelijk. Temeer omdat modelberekeningen in de monitoringsrapportage een daling suggereren. De kans is daarom groot dat er vooralsnog onvoldoende bronmaatregelen worden genomen om ammoniakdepositie effectief te doen afnemen. Dit terwijl er op basis van de modelberekening reeds flinke ontwikkelingsruimte voor stikstofuitstoot is uitgegeven.

Natuurmonumenten wenst een PAS die werkt conform het principe 'afpraak is afspraak': de sectoren die stikstof uitstoten zorgen, samen met de overheid, dat die uitstoot afneemt. Terreinbeheerders worden in de gelegenheid gesteld herstelmaatregelen voor de natuur te nemen. Alleen nadat beide stappen zijn ondernomen, ontstaat er ruimte voor ontwikkeling. Nu bovendien de modelwereld niet overeen lijkt te komen met de werkelijkheid; dringen wij er nogmaals op aan dat gemaakte afspraken worden nagekomen.

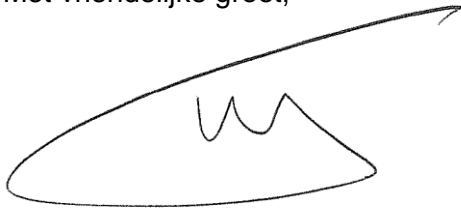
Deze noodzaak is des te groter omdat wij in onze gebieden in toenemende mate beperkingen zien in het effect van herstelmaatregelen bij de aanhoudend hoge ammoniakdepositie. Na recent stuifzandherstel op de Veluwe zijn de negatieve effecten van de hoge ammoniakdepositie op de biodiversiteit hier weer waarneembaar. Herstelmaatregelen kunnen slechts tijdelijk en beperkt bijdragen aan een oplossing. Slechts een daadkrachtig beleid op het nemen van bronmaatregelen kan een werkelijke oplossing bieden.

Aan Tweede Kamer der Staten Generaal
Datum 16 februari 2017
Ons kenmerk 211120 148
Onderwerp Rondetafelgesprek rapport 'Ammoniak in Nederland'
Pagina 3 van 3

Natuurmonumenten is een groot voorstander en pleitbezorger van de sturingsystematiek achter het PAS: het verminderen van milieubelasting door bron- en effectgerichte maatregelen, en het gedeeltelijk benutten van deze ruimte voor economische ontwikkeling. Randvoorwaardelijk voor deze stellingname is het realiseren van een daadwerkelijke daling van stikstofbelasting op kwetsbare natuur, opdat de PAS-systematiek daadwerkelijk en effectief sturend is op zowel natuurherstel als bijdraagt aan economisch ontwikkelperspectief. Natuurmonumenten zal het Programma hierop blijven monitoren en beoordelen. Dat doen we vanuit vertrouwen in de haalbaarheid en werkbaarheid van het PAS, maar ook met de oproep om een daadwerkelijk en bestendig resultaat te bewerkstelligen.

Wij hopen dat u onze zorgen serieus wilt nemen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, sweeping oval shape with a smaller, wavy line inside it.

Marc van den Tweel
Algemeen Directeur